

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 227.532 van 26 mei 2014
in de zaak A. 209.596/IX-8128**

In zake: 1. Jakob PERCEVAL
2. Peter PERCEVAL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Stijn Verbist en Sam Voet
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Graaf Van Hoornestraat 51
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het AUTONOOM GEMEENTEBEDRIJF STEDELIJK
ONDERWIJS ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jim Deridder
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 210 A
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 26 juli 2013, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van de tuchtraad van het autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen van 20 juni 2013, waarbij Jakob Perceval definitief uitgesloten wordt van het Stedelijk Instituut voor Sierkunsten en Ambachten, met ingang van 1 juli 2013.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen en de verwerende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 19 mei 2014.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Pieter Thomaes, die *loco* advocaten Stijn Verbist en Sam Voet verschijnt voor de verzoekende partijen en advocaat Jim Deridder, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Eerste verzoeker is ten tijde van de bestreden beslissing leerling in het tweede leerjaar van de tweede graad, studierichting ‘Drukken en voorbereiden’ (BSO) in het Stedelijk Instituut voor Sierkunsten en Ambachten (SISA) te Antwerpen.

Tweede verzoeker is de vader van eerste verzoeker.

3.2. Met een brief van 4 februari 2013 deelt de directie van het SISA aan tweede verzoeker mee wat volgt:

“Het volgende heeft zich voorgedaan:

Vrijdag 01/02/2013 werd Jakob tijdens de namiddagpauze samen met een vriend betrapt buiten de school op de vrachtwagenparking. Hij zette het op een lopen. Tijdens de gesprekken die volgden, kregen we een sterk vermoeden dat Jakob drugs dealt in schoolse omstandigheden.

Daarom overweeg ik een tuchtmaatregel. In afwachting van een beslissing hierover, wordt Jakob preventief geschorst vanaf 04/02/2013 om de goede werking van onze school verder te waarborgen.

Jakob wordt tijdens de schorsing wel toegelaten op school maar zoals telefonisch afgesproken wordt hij thuis opgevangen. Ondertussen behoudt hij het statuut van regelmatige leerling.

In overeenstemming met artikel 6.1 van het schoolreglement van het stedelijk secundair onderwijs kan u geen beroep aantekenen tegen deze ordemaatregel.

U bent uitgenodigd voor een gesprek hierover op donderdag 07/02/2013 om 10u30.”

Op 5 februari 2013 adviseert de klassenraad om – onder anderen – eerste verzoeker definitief uit te sluiten.

Op 8 februari 2013 vinden gesprekken plaats tussen de directie en eerste verzoeker over de preventieve schorsing en tussen beide verzoekers en de directie over de voorgenomen tuchtmaatregel. Er wordt beslist de preventieve schorsing van eerste verzoeker te verlengen omdat de school “meer tijd nodig [heeft] om duidelijkheid te krijgen. De verklaringen van de verschillende betrokkenen spreken elkaar tegen”.

Op 4 maart 2013 deelt de directie aan tweede verzoeker het volgende mee:

“Op 7, 8 en 22 februari 2013 had ik een gesprek met u en Jakob naar aanleiding van de preventieve schorsing die inging op 4 februari. Op 5 en 22 februari formuleerde de klassenraad een advies.

De directie kwam tot de volgende beslissing:

- We hebben een zeer sterk vermoeden dat Jakob betrokken was bij het dealen van drugs. Omwille van het beperkt aantal harde bewijzen én het feit dat hij op goede weg was binnen de afdeling drukken en drukvoorbe-

reiding, hebben we besloten hem niet definitief te verwijderen uit de school. Hij werd opnieuw toegelaten tot de lessen vanaf 25 februari 2013.

- In het kader van de protocolovereenkomst werden de feiten gemeld aan het jeugdparket van waaruit een onderzoek wordt gevoerd. Wanneer later dit schooljaar blijkt dat het aandeel van Jakob in deze zaak van die aard is dat hij een gevaar vormt voor de goede werking van de school, kan het tuchtdossier alsnog heropend worden met mogelijk een definitieve uitsluiting tot gevolg.

- Om herhaling te voorkomen en hem sterker te maken in het bieden van weerstand wanneer hij met drugs in aanraking komt, vinden we het zeer belangrijk dat Jakob zich laat begeleiden. Er werd reeds een begeleiding opgestart bij Vagga, we rekenen erop dat deze wordt verder gezet.

- Jakob krijgt een schriftelijke verwittiging ‘drugs’ en vanaf nu geldt een nultolerantie op het vlak van drugbezit en het verspreiden van drugs.

- Jakob blijft tijdens de middagpauze verplicht op school en dit tot het einde van dit schooljaar.”

3.3. Naar aanleiding van een nieuw incident op 24 mei 2013 beslist de schooldirectie om – onder anderen – eerste verzoeker andermaal preventief te schorsen.

3.4. Op 30 mei 2013 adviseert de klassenraad opnieuw om eerste verzoeker met ingang van 1 juli 2013 definitief uit te sluiten en “tot dan schorsing uit de lessen. Mag nog wel de klas in voor de voorexamens”.

Er wordt een “feitenverslag” opgesteld en op 31 mei 2013 vindt een gesprek plaats tussen de schooldirectie en de ouders van eerste verzoeker.

3.5. Met een brief van 3 juni 2013 deelt de directie aan tweede verzoeker de beslissing tot definitieve uitsluiting van eerste verzoeker vanaf 1 juli 2013 mee. Hij mag wel deelnemen aan de examens. Die beslissing is als volgt gemotiveerd:

“Begin februari van dit schooljaar werd een tuchtdossier geopend naar aanleiding van ernstige vermoedens betreffende het dealen van drugs. Omwille van de complexiteit van het dossier besloten wij na lang beraad om verder onderzoek aan politie en parket over te laten. Voor ons was het concrete aandeel van elke betrokken leerling onvoldoende duidelijk, we bleven zitten met heel wat vragen en bedenkingen. De verklaringen van

de leerlingen spraken elkaar voortdurend tegen. Hoe meer we probeerden een duidelijk beeld te krijgen van de situatie, hoe complexer het dossier werd. Jakob werd uiteindelijk – net zoals de andere betrokken leerlingen – opnieuw toegelaten tot de lessen. In het kader van de protocolovereenkomst werden de feiten gemeld aan het jeugdparket van waaruit een onderzoek werd opgestart.

Jakob kreeg de duidelijke boodschap dat er een nultolerantie zou gelden. Hij mocht geen aanleiding meer geven tot vermoedens over gebruik, bezit of verspreiden van drugs in schoolse omstandigheden. Om hem hierbij te helpen, moest hij vanaf dan verplicht op school blijven tijdens de middagpauze.

In de periode na de vorige schorsing kwam Jakob maar liefst 10 keer te laat (1 keer met wettige reden), waarvan 3 keer bij de start van de lessen in de namiddag. Dit ondanks de verplichte middagpauze. Hij werd meermaals opgemerkt op plaatsen waar regelmatig gebruikt en gedeald wordt. Tijdens de meerdaagse uitstap in Ieper stelde de begeleidingsploeg herhaaldelijk verdacht gedrag vast:

- sigaretten rollen in lange blaadjes die gebruikt worden voor het rollen van een joint;
- zich regelmatig afzonderen met leerlingen waarvan we weten dat ze drugs gebruiken;
- groepjes rond Jakob stoven uit elkaar telkens er een leerkracht in de buurt kwam;
- een leerling maakte een opmerking over het feit dat bepaalde leerlingen ineens veel aandacht voor Jakob hadden omdat hij wiet bij zich had.

Op 24/05/2013 rond 12u40 zag een leerkracht van een andere afdeling 3 jongeren vlakbij de school met een joint. Toen zij de jongeren passeerde rook zij een duidelijke cannabisgeur. Er waren geen andere jongeren in de buurt. Omdat zij niet zeker was dat het leerlingen van SISA betrof, sprak ze hen niet aan. Bij toeval kwam ze echter iets later in de klas waar 4dr b de lessen volgen. Zij herkende de 3 leerlingen en duidde Jakob aan als diegene die de joint rookte.

Ondanks het feit dat u ons tijdens het gesprek enkele negatieve urinetesten toonde, blijven de leden van de klassenraad unaniem zeer sterke vermoedens hebben. We kunnen en willen niet hard maken dat Jakob nog drugs gebruikt, maar we zijn er wel stellig van overtuigd dat hij actief betrokken is bij de verspreiding van drugs in onze school.

Wij hebben Jakob in maart een mooie kans gegeven om zijn opleiding in onze school verder te zetten. Met de informatie waarover wij nu beschikken, zijn wij van oordeel dat hij de goede werking van de school in het gedrang brengt.”

3.6. Op 5 juni 2013 tekenen de verzoekers via hun raadsman bezwaar aan bij de tuchtraad. Daarbij ontwikkelen zij volgende grieven:

“1. Het besluit is slechts gebaseerd op vermoedens. Een vermoeden volstaat niet om een tuchtbesluit te nemen. Het besluit is op geen enkel be-

wijs, geen enkel stuk of geen enkele schriftelijke getuigenis gebaseerd. Het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur is geschonden. Het besluit is onwettig.

2. De heer Jakob Perceval had op 31 mei 2013 mogelijk een gesprek met mevrouw [V.D.V.]. Echter werd hij voor dit gesprek niet behoorlijk opgeroepen. Hij ontving geen schriftelijke uitnodiging met de melding dat hij zou worden gehoord in een tuchtprocedure, hij ontving vooraf geen kopie van het tuchtdossier. De heer Jakob Perceval werd bovendien niet gehoord door de klassenraad. Evenwel heeft de klassenraad een kennelijk doorslag gevend advies gegeven. Het hoorrecht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur is geschonden. Het besluit is onwettig.

3. In het besluit staat geschreven wat volgt: 'Omwille van de complexiteit van het dossier besloten wij na lang beraad om verder onderzoek aan politie en parket over te laten. Voor ons was het concrete aandeel van elke betrokken leerling onvoldoende duidelijk, we bleven zitten met heel wat vragen en bedenkingen. De verklaringen van de leerlingen spraken elkaar voortdurend tegen.' Ofschoon mevrouw [V.D.V.] zelf schrijft dat het dossier te complex was en daarom was overgemaakt aan politie en parket en ofschoon zij zelf slechts kon en kan beschikken over tegenstrijdige verklaringen van leerlingen, neemt zij, zonder enige concreet en afdoende bewijsmateriaal en zonder het politieel en mogelijk gerechtelijk onderzoek af te wachten, een beslissing die hoogstens op vermoedens is gebaseerd. Een dergelijke handelswijze is contradictorisch, onzorgvuldig en onredelijk. Met deze handelswijze worden de algemene beginselen van behoorlijk bestuur geschonden. Alleen al hierdoor is het besluit manifest onwettig.

4. Het besluit is bovendien onwettig omdat mevrouw [V.D.V.] enerzijds schrijft dat Jakob wordt uitgesloten van alle lessen; anderzijds schrijft zij dat 'hij wel mag deelnemen aan de examens zodat hem zijn slaagkansen niet ontnomen worden'. Beide frasen zijn uiteraard onderling exclusief [...] want onverenigbaar. Het is niet ernstig (in het bijzonder niet redelijk en niet evenredig, en dus onwettig) om een leerling enerzijds van alle lessen uit te sluiten en anderzijds toch te betogen dat hem zijn slaagkansen niet ontnomen worden. Een leerling die op het einde van het jaar wordt uitgesloten van de lessen wordt elke ernstige slaagkans ontnomen. Niet alleen loopt deze leerling het risico dat tijdens het examen leerstof aan bod komt die hij gemist heeft, ook staat een leerling die met een dergelijke ernstige en verregaande maatregel wordt geconfronteerd dermate onder mentale druk dat niet kan worden verwacht dat hij optimaal presteert op examens. Het besluit is om deze reden onwettig. Daar komt bij dat Jakob vanaf 25 mei 2013 middels een telefonische aanzegging zogenaamd preventief geschorst was. Ten eerste hebben cliënten hiervan nooit enige schriftelijke bevestiging gekregen, ten tweede gaat de definitieve uitsluiting slechts in vanaf de ontvangst van het besluit met name 4 juni 2013 en werkt zij niet retroactief zodat de voorafgaande week van uitsluiting niet verantwoord wordt (aangezien de onrechtmatige preventieve schorsing niet bevestigd is).

5. De definitieve uitsluiting is de zwaarste maatregel die een leerling kan treffen. De vader van Jakob test Jakob dagelijks op druggebruik, aangezien er inderdaad in het verleden problemen waren. Deze problemen zijn evenwel heden opgelost. Elke test is negatief. Dit werd voorgelegd aan mevrouw [V.D.V.], maar op hoogst onzorgvuldige wijze heeft mevrouw [V.D.V.] – zonder bewijs van het tegendeel – dit bewijs genegeerd. De sterke vermoedens waarvan sprake in het bestreden besluit zijn dan ook slechts ingegeven door vooringenomenheid. Een tuchtbesluit kan evenwel niet wettig steunen op loutere vermoedens die ingegeven zijn door vooringenomenheid.”

Op 7 juni 2013 wordt de raadsman van de verzoekers uitgenodigd om te worden gehoord door de tuchtraad op maandag 10 juni 2013.

3.7. Op 10 juni 2013 beslist de tuchtraad om het besluit van de directeur om eerste verzoeker definitief uit te sluiten met ingang van 1 juli 2013 te bevestigen, evenals – “voor zoveel als nodig” – de beslissing om eerste verzoeker “voor de periode van 3 tot en met 30 juni bij ordemaatregel uit te sluiten van de lessen doch wel te laten deelnemen aan de examens”. Die beslissing is als volgt gemotiveerd:

“Uit het verloop van de procedure blijkt dat Jakob Perceval en zijn ouders werden gehoord vooraleer de directeur de tuchtbeslissing nam. Dit gesprek vond plaats op 31 mei 2013. Daarop hebben Jakob en zijn ouders hun argumenten kunnen geven. De ouders zijn bovendien in de loop van de procedure (ook van de preventieve schorsing) frequent door de school gecontacteerd. Hieruit blijkt dat zij op de hoogte waren van de feiten die Jakob ten laste werden gelegd.

De rechten van verdediging zijn bijgevolg niet in die mate geschonden dat zij een vernietiging van de procedure verantwoorden. Het hoorrecht is immers gerespecteerd.

De tuchtbeslissing is voldoende gemotiveerd. Uit de beslissing blijkt duidelijk welke feiten aan de definitieve uitsluiting ten grondslag liggen. Zij zijn in de beslissing zelf omstandig omschreven. Ook zonder dat naar de specifieke stukken uit het tuchtdossier wordt verwezen, is voldoende duidelijk welke feiten eraan ten grondslag liggen. De feitenverslagen in het dossier vermelden meestal duidelijk een datum en verantwoordelijke.

De tuchtraad stelt vast dat Jakob de afspraken die werden gemaakt naar aanleiding van de tuchtprocedure in maart 2013 (brief van 4 maart 2013) en ook vooraf in de schriftelijke verwittiging van 19 februari 2013 weldegelijk heeft geschonden. Hij is meermaals te laat gekomen en heeft zich onttrokken aan de verplichte middagpauze. Dit wordt ook niet betwist.

De tuchtraad stelt vast dat de definitieve uitsluiting niet is gebaseerd op het feit dat Jakob drugs zou gebruiken maar wel op de overtuiging dat Jakob actief betrokken is bij de verspreiding van drugs op school. De tuchtraad stelt vast dat hiervoor geen materieel bewijs voorligt maar is van oordeel dat uit de verslagen en verklaringen in het tuchtdossier voldoende blijkt dat het vermoeden dat Jakob weldegelijk betrokken is bij het dealen van drugs op school, voldoende bewezen is. Ook zonder een verklaring van de politie. Het onderzoek loopt immers nog.

De tuchtraad gaat niet akkoord met het argument dat de adjunct-directeur geen rekening heeft gehouden met de negatieve urinetests van Jakob. Het druggebruik vormt immers niet de reden voor de definitieve uitsluiting en bovendien kan uit de voorgelegde tests niet worden afgeleid dat zij door Jakob zijn afgelegd.

De tuchtraad bevestigt de beslissing van de directeur om Jakob definitief uit te sluiten met ingang van 1 juli 2013. Zijn aanwezigheid op school vormt immers een gevaar voor de veiligheid en het welzijn van de andere leerlingen.

De tuchtraad bevestigt, voor zoveel als nodig, ook de beslissing om Jakob voor de periode van 3 tot en met 30 juni bij ordemaatregel uit te sluiten van de lessen doch wel te laten deelnemen aan de examens. Deze maatregel is een afweging tussen de rechten (veiligheid en welzijn) van de andere leerlingen en Jakobs kansen op het succesvol afronden van zijn jaar. De tuchtraad heeft vastgesteld dat Jakob mag deelnemen aan de examens en dat de school inspanningen heeft gedaan om hem alle nodige informatie en leerstof om de examens succesvol af te leggen, tijdig te bezorgen. Dit blijkt o.a. uit het mailverkeer over de powerpoints van mevrouw [H.]. De examens starten in de week van 10 juni. De duur is dus beperkt gehouden. De tuchtraad stelt ten slotte dat tijdens het gesprek voorafgaand aan het verhoor de chronologie van het dossier werd doorgenomen.”

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

4.1. Eerste verzoeker is meerderjarig en was dat ook reeds op het ogenblik waarop het voorliggende verzoekschrift is ingediend.

Dit brengt het auditoraat ertoe ambtshalve in het auditoraatsverslag op te werpen dat tweede verzoeker niet de hoedanigheid heeft om in eigen naam de definitieve uitsluiting van zijn zoon aan te vechten; evenmin vermag hij op te komen tegen die beslissing in naam van zijn – immers meerderjarige – zoon.

4.2. In de laatste memorie spreekt tweede verzoeker deze terechte vaststellingen niet tegen. Het beroep is, wat hem betreft, onontvankelijk.

4.3. Hierna wordt dan ook met “verzoeker”, of in de citaten “verzoekende partijen”, gerefereerd aan eerste verzoeker.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

5. Een eerste middel is geput uit de schending van de artikelen 112, § 3, en 113, § 1, 1°, van de Codex Secundair Onderwijs, de hoorplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en de rechten van verdediging.

Verzoeker voert aan dat hij met een brief gedateerd vrijdag 7 juni 2013 en – dezelfde dag – telefonisch werd opgeroepen voor de tuchtraad op maandag 10 juni 2013 om 12.30u. Hij kon zijn verweer dus maar formuleren tijdens het weekend en dan nog zonder inzage van het tuchtdossier. Dat kon hij maar inkijken op maandag 10 juni 2013 vanaf 12.00u, amper een half uur vóór de zitting van de tuchtraad. Het volstaat niet om verzoeker op te roepen voor een hoorzitting; hij moet ook op voorhand het dossier kunnen inkijken en voldoende tijd krijgen om zich, op grond van dat dossier, op de hoorzitting te kunnen voorbereiden. Dertig minuten is daartoe onvoldoende:

“Indien verzoekende partijen meer tijd hadden gehad om zowel het dossier in te kijken als dan ook nog een dag extra om het verweer te kunnen voorbereiden, dan had het verweer voor de tuchtraad degelijk kunnen worden gevoerd. Dit had mogelijkwerwijs een impact gehad op de bestreden beslissing.”

6. In de laatste memorie verwijst verzoeker, wat de schending van artikel 112, § 3, van de Codex betreft, “naar de wijsheid van Uw Raad om hierover te oordelen”.

De schending van artikel 113 van de Codex moet volgens verzoeker worden gelezen in samenhang met de rechten van verdediging. Hij herhaalt dat er bijzonder weinig tijd werd geboden om de hoorzitting voor te bereiden. Hij wijst erop dat op de zitting is geprotesteerd omdat de tuchtmaatregel waarvan beroep geen enkele verwijzing naar stukken uit het dossier bevat zodat zijn raadsman niet kon verifiëren op basis van welke stukken de beslissing is genomen, wie de verklaringen heeft afgelegd en wat de bewijskracht is van die stukken. Hij herhaalt dat indien meer tijd geboden zou zijn geweest, “er op dit punt een uitgebreider bezwaar [zou] kunnen gemaakt geweest zijn”. Daarom zijn de rechten van verdediging geschonden.

Beoordeling

7. De Raad acht het wijs om, samen met de verwerende partij en het auditoraat, vast te stellen dat verzoeker in het geheel niet aanvoert in welke mate de bestreden beslissing artikel 112, § 3, van de Codex zou schenden.

In die mate is het middel onontvankelijk.

8. Eveneens wordt met de verwerende partij vastgesteld dat artikel 113, § 1, van de Codex Secundair Onderwijs alleen bepaalt – voor zover hier relevant – dat bij tuchtmaatregelen “de betrokken personen evenals de leerling, eventueel bijgestaan door een raadsman, [...] voorafgaandelijk [worden] gehoord” en dat “de betrokken personen [...] inzage [hebben] in het dossier van de leerling”.

Verzoeker betwist niet dat hij is gehoord en dat hij zijn dossier heeft ingezien.

De precieze wijze waarop dat ‘horen’ en die ‘inzage’ moeten verlopen, wordt niet nader omschreven in de voornoemde bepaling. De Raad valt verzoeker bij, dat in die omstandigheden voor de beoordeling van die concrete invulling teruggegrepen mag worden naar de ter zake geldende algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

9. Aan verzoeker is een tuchtmaatregel opgelegd. Eerder dan het hoorrecht of het recht om op nuttige wijze zijn standpunt naar voor te brengen, gelden in zo een geval de rechten van verdediging. In dat verband voert verzoeker aan niet tijdig te zijn opgeroepen voor de zitting van de tuchtraad en het dossier slechts dertig minuten voor die zitting te hebben mogen raadplegen, zodat zijn mogelijkheid tot verweer ernstig is beknot.

10. Vastgesteld zij dat de bestreden beslissing volgt nadat verzoeker het georganiseerd administratief beroep tegen de tuchtbeslissing van de directie heeft ingesteld. Daarbij valt het op dat verzoeker in zijn beroepschrift voor de tuchtraad en ook nog eens mondeling ter zitting van die tuchtraad, aanvoert dat hij niet behoorlijk werd opgeroepen voor het verhoor bij de directie, terwijl hij op die zitting géén opmerkingen maakt omtrent de wijze van oproeping voor de tuchtraad. Over de mogelijkheid om zijn dossier grondiger in te zien heeft hij evenmin uitdrukkelijk bezwaren geformuleerd. Verzoeker wil in de laatste memorie doen aannemen dat dit – onrechtstreeks dan – toch te begrijpen valt uit de opmerking van zijn raadsman dat hij de aan het beroep onderliggende stukken niet kan verifiëren. Maar zelfs dan blijft de vaststelling, dat zijn raadsman de tuchtraad niet om een uitstel van de zaak verzocht, bijvoorbeeld omdat hem niet de nodige tijd werd gegeven om zijn verweer op ernstige wijze voor te bereiden.

Ook nu, tot in zijn laatste memorie voor de Raad van State, laat verzoeker na precies te duiden op welk punt of welke punten zijn verweer is beknot – met andere woorden, wat hij ter zitting had willen aanvoeren, maar niet heeft kunnen aanvoeren – door de wijze waarop de verwerende partij hem heeft opgeroepen voor de hoorzitting van de tuchtraad. Het volstaat hoegenaamd niet

zich in die laatste memorie als antwoord op het auditorsverslag te beperken tot de algemeenheid dat een meer uitgebreid bezwaar “zou [...] kunnen gemaakt geweest zijn”, maar daar vervolgens niet in het minst concrete gestalte aan te geven.

In die omstandigheden toont verzoeker niet aan dat hij zich niet naar behoren tegen de tenlasteleggingen heeft kunnen verdedigen en maakt hij derhalve niet aannemelijk dat zijn rechten van verdediging werden geschonden. Van een schending van artikel 113, § 1, 1°, van de Codex Secundair Onderwijs, gelezen in samenhang met de rechten van verdediging en het zorgvuldigheidsbeginsel, is derhalve evenmin sprake.

11. Het middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

12. In een tweede middel voert verzoeker de schending aan van de artikelen 112, § 3, en 113, § 1, 2° en 5°, van de Codex Secundair Onderwijs, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’, de motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel, het evenredigheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

In een *eerste middelonderdeel* verwijt verzoeker de bestreden beslissing een motiveringsgebrek. Hij betoogt dat de beslissing “een manifest onafdoende tegenstrijdige motivering bevat in vergelijking met de feiten die aan de grondslag van het tuchtdossier liggen” omdat is gebleken dat “er veel onduidelijkheid was over wie de feiten zou hebben gepleegd en of ze wel hebben plaatsgevonden”. De tuchtbeslissing is slechts gebaseerd op vermoedens; er worden geen materiële bewijzen voorgelegd. Verzoeker citeert uit de stukken, waar wordt verwezen naar een “beperkt aantal harde bewijzen” en verklaringen van leerlin-

gen die elkaar voortdurend tegenspraken en naar de bestreden beslissing, waarin de tuchtraad erkent dat geen materieel bewijs voorligt. Toch treft de verwerende partij de zwaarste tuchtsanctie. De motivering is volledig in strijd met de feiten.

In een *tweede middelonderdeel* noemt verzoeker zijn tuchtstraf onevenredig. Verzoeker betwist de feiten die aan de basis van het tuchtdossier liggen, namelijk dat hij drugs zou dealen op school. Hij herhaalt dat de tuchtsanctie is gesteund op loutere vermoedens en “losse en onbetrouwbare getuigenissen”. In het dossier wordt zelf aangegeven dat er zeer tegenstrijdige verklaringen werden afgelegd door leerlingen, wat de reden vormde om het dossier aan de politie over te maken. De definitieve uitsluiting kan slechts worden opgelegd wanneer de gepleegde feiten zo zwaar zijn dat de handhaving van de leerling binnen de school onmogelijk is. Om de voormelde redenen kan dit, volgens verzoeker, thans dus niet.

13. In zijn memorie van wederantwoord repliceert verzoeker, wat het eerste middelonderdeel betreft, dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord erkent dat de bestreden beslissing alleen op vermoedens is gesteund. Hij betoogt dat zij ten onrechte de bewijslast omdraait: als de tuchtoverheid een sanctie wil opleggen, staat het aan haar de feiten die eraan ten grondslag liggen, te bewijzen. In deze zaak worden geen feiten bewezen; er zijn alleen vermoedens. Het is dan niet aan hem om het tegenbewijs te leveren.

Aangaande het tweede middelonderdeel benadrukt verzoeker nog eens dat de tuchtstraf hoe dan ook niet in een proportionele verhouding staat tot de – overigens niet bewezen – feiten. De verwerende partij stelt dat de definitieve uitsluiting noodzakelijk is om de belangen van de andere leerlingen te vrijwaren, maar zulks wordt niet aangetoond, noch gemotiveerd in de bestreden beslissing.

14. In zijn laatste memorie merkt verzoeker op dat de feiten die de verwerende partij aanneemt – tien keer te laat komen op school, opgemerkt wor-

den op plaatsen waar drugs gedeald en gebruikt worden, verdacht gedrag tijdens een schooluitstap en het roken van een joint buiten de school tijdens de middagpauze – in redelijkheid niet mogen volstaan om eruit af te leiden dat hij drugs dealde op school.

Beoordeling

15. In beginsel is in tuchtzaken de bewijsvoering vrij. Tenzij de toepasselijke regelgeving bijzondere bewijsmiddelen voorschrijft, beoordeelt de tuchtoverheid in feite – en derhalve op onaantastbare wijze – de bewijswaarde van de haar overgelegde gegevens om tot een bepaalde overtuiging te komen. Zij kan haar overtuiging steunen op alle regelmatig verkregen gegevens.

De Raad van State is in de uitoefening van zijn wettigheidstoezicht enkel bevoegd om na te gaan of deze overheid bij haar beoordeling is uitgegaan van juiste en zorgvuldig vergaarde feitelijke gegevens, of zij die correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan niet in onredelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

16. Verzoeker toont niet aan om welke reden in de voorliggende zaak de bewijsvoering op grond van vermoedens – dat is, uit een geheel van bekende feiten gevolgtrekkingen afleiden om te besluiten tot een onbekend feit – uitgesloten zou zijn.

17. Verzoeker voert voorts niet aan dat de feitelijke elementen van het tuchtdossier op onrechtmatige wijze werden verkregen.

18. Uit de bestreden beslissing en de door de tuchtraad bijgevalen tuchtbeslissing van de schooldirectie valt te vernemen dat in de volgende elementen van het tuchtdossier steun werd gezocht om ertoe te besluiten dat het tuchtfeit van het verspreiden van drugs op school bewezen is: verzoeker kwam spijs “de afspraken die werden gemaakt naar aanleiding van de tuchtprocedure in maart

2013 (brief van 4 maart 2013) en ook vooraf in de schriftelijke verwittiging van 19 februari 2013” tien keer te laat op school en heeft zich onttrokken aan de verplichte middagpauze op school; hij werd meermaals opgemerkt op plaatsen waar regelmatig drugs gebruikt en gedeald worden; tijdens een meerdaagse uitstap wordt herhaaldelijk verdacht gedrag in hoofde van verzoeker vastgesteld (“sigaretten rollen in lange blaadjes die gebruikt worden voor het rollen van een joint; zich regelmatig afzonderen met leerlingen waarvan we weten dat ze drugs gebruiken; groepjes rond Jakob stoven uit elkaar telkens er een leerkracht in de buurt kwam; een leerling maakte een opmerking over het feit dat bepaalde leerlingen ineens veel aandacht voor Jakob hadden omdat hij wiet bij zich had”); op 24 mei 2013 wordt hij tijdens een middagpauze in de buurt van de school betrapt op het roken van een joint in het bijzijn van twee andere leerlingen.

De vaststelling van die feiten steunt niet op verklaringen van leerlingen, zodat betrouwbaarheid van of tegenspraak tussen die verklaringen niet ter zake is. Ze vinden stevast steun in leerlingennotities – de stukken 30 tot 35 van het administratief dossier. Die leerlingennotities vermelden telkens de aard van de notitie (feit, contact, gesprek), de datum ervan, de naam van de invoerder en een beschrijving van wat gebeurd is. Wat verzoeker in dat verband bedoelt met “losse en onbetrouwbare getuigenissen” is volstrekt niet duidelijk.

Verzoeker doet tot in de laatste memorie niet de minste moeite om de waarachtigheid van die leerlingennotities in twijfel te trekken, noch om daarvan aan te tonen dat ze in redelijkheid niet tot het bewijs van het hem ten laste gelegde tuchtfeit kunnen dienen. In die omstandigheden valt het ook niet aan de Raad van State toe, om in de plaats van verzoeker een dergelijk onderzoek te voeren. Nog minder vermag de Raad van State zich in de plaats van het bestuur een eigen oordeel te vormen over de ware toedracht van de feiten om vervolgens dat oordeel in de plaats te stellen van het inzicht dat de tuchtverheid zich over de feiten heeft gevormd.

19. Verzoeker overtuigt in die omstandigheden de Raad niet om ertoe te besluiten dat de tuchtoverheid niet naar recht, daarin begrepen, met inachtneming van de algemene beginselen van de bewijsvoering en naar redelijkheid, tot haar voorstelling van de feiten is gekomen.

20. Het evenredigheidsbeginsel in tuchtzaken is geschonden indien er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de in aanmerking genomen tuchtfeiten en de opgelegde tuchtstraf.

De wijze waarop het tuchtfeit voor bewezen wordt gehouden, namelijk op grond van vermoedens, is daaraan vreemd. Eens het tuchtfeit voor bewezen is gehouden, valt niet in te zien hoe de tuchtoverheid de aard van het bewijsmiddel dient te betrekken bij de straftoemeting.

Verzoeker toont dan weer niet aan, om welke reden een definitieve uitsluiting van de school geen redelijke sanctie mag heten te zijn, voor een leerling die drugs verspreidt op school.

21. Het middel is in geen van beide onderdelen gegrond.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

22. In een derde middel voert verzoeker de schending aan van artikel 112, § 3, van de Codex Secundair Onderwijs en van het evenredigheidsbeginsel.

Hij betoogt dat de bestreden beslissing hem ook aan een ordemaatregel onderwerpt, namelijk in de mate dat hem voor de periode van 3 tot 30 juni 2013 de toegang tot de lessen wordt geweigerd; hij mag wel deelnemen aan de examens. Verzoeker is van oordeel dat deze maatregel een verkapt tucht-

straf is: hij heeft, volgens hem, een louter straffend karakter. Verzoeker vraagt zich af welk nut een ordemaatregel heeft voor de goede werking van de school om hem één week vóór de aanvang van de examenperiode te weren uit de lessen. Daardoor kon hij niet met een “normale gemoedstoestand” beginnen aan zijn laatste examenreeks. Het voordeel voor de school en de andere leerlingen weegt dus niet op tegen het nadeel dat verzoeker lijdt door deze maatregel.

Beoordeling

23. In het auditoraatsverslag wordt het volgende opgemerkt met betrekking tot het derde middel:

“De maatregel van de uitsluiting uit alle lessen van 3 juni tot en met 30 juni 2013, met behoud van het recht om deel te nemen aan de examens, werd opgelegd door de beslissing van de schooldirectie van 3 juni 2013. Met de thans bestreden beslissing ‘bevestigt’ de tuchtraad deze maatregel ‘voor zoveel als nodig’. Het gaat hier om een louter bevestigende beslissing. Die maatregel lag hoe dan ook niet in de beslissingsmacht van de tuchtraad nu, naar luid van artikel 113, § 2, van de Codex Secundair Onderwijs, ‘alleen tegen definitieve uitsluiting als tuchtmaatregel [...] in beroep [kan] worden gegaan’.

Nog daargelaten dat verzoeker zijn derde middel dus richt tegen een beslissing die hij niet formeel tot het voorwerp van zijn beroep heeft gemaakt, ziet de auditeur-verslaggever ook niet in welk belang hij bij dit middel heeft. Wanneer een verzoeker als middel aanvoert dat hem een verkapte tuchtstraf werd opgelegd, is de vanzelfsprekende bedoeling daarvan te doen vaststellen dat hem ten onrechte de waarborgen die gepaard gaan met een tuchtprocedure werden ontzegd. Tegen verzoeker is evenwel een tuchtprocedure – met alle waarborgen vandie – gevoerd.”

24. In zijn laatste memorie houdt verzoeker het erbij, wat het derde middel betreft, te verwijzen naar het verzoekschrift en de memorie van antwoord.

De vaststelling dat verzoeker er zelf niet in slaagt om te bedenken waarom en uiteen te zetten welk belang hij heeft bij het derde middel, alhoewel daartoe opgeroepen door het auditoraatsverslag dat hij ook op geen ander punt tegenspreekt, volstaat om het middel onontvankelijk te verklaren bij gebrek aan belang.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro, elk voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 26 mei 2014, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Bruno Seutin,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Johan Pas,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Johan Pas

Geert Van Haegendoren